

Hur blev värmen 98 % fossilbränslefri i Tomelilla?

Foto: Tomelilla kommun

- I början av seklet hade kommunen några oljeuppvärmda lokaler och några som värmdes av direktverkande el. Dessa anslöts vid en omfattande utbyggnad av fjärrvärmenätet i centralorten Tomelilla. Fjärrvärmen kom till 90 % från bibränslen, resten olja.
- Kvar fanns enstaka, uttjänta oljepannor i skolor och äldreboenden på landsbygden. Att renovera dem var olönsamt, men pellets var ett prismässigt bra alternativ.
- Inom några år var alla oljepannor utbytta mot pelletspannor. Den sista pannan försvann 2006.

”Det var ren och skär ekonomi. Omoderna oljepannor kostar otroligt mycket pengar, så det var helt naturligt att ta bort dem. Det var 10 procent miljötänk och 90 procent ekonomi”, Jörgen Prahl, samhällsbyggnadschef i Tomelilla kommun.

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Klimatsamverkan
Skåne

Länsstyrelsen
Skåne

Kommunförbundet Skåne

ENERGIKONTORET SKÅNE

En del av Kommunförbundet Skåne

Hur blev värmen 98 % fossilbränslefri i Tomelilla?

Foto: Tomelilla kommun

- Idag värms 19 av kommunens 24 fastigheter med fjärrvärme, som främst kommer från förbränning av överskott inom skogsindustrin. Olja används för reserv- och spetsproduktion, men av kostnadsskäl arbetar fjärrvärmeverket för att hålla mängderna nere.
- I Tomelilla finns inget naturgasnät, men däremot går en gasledning mellan Rosendals avloppsreningsverk och Kommunhuset, som värms av biogas gjord på rötat avloppsslam. År 2016 minskade andelen fossilbränslefri uppvärmning något, vilket kan bero på att denna biogas blev en bristvara eftersom avloppsreningsverket byggdes om.

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Klimatsamverkan
Skåne

Länsstyrelsen
Skåne

Kommunförbundet Skåne

ENERGIKONTORET SKÅNE

En del av Kommunförbundet Skåne

Hur blev värmen 97 % fossilbränslefri i Eslöv?

Så började det, år 2010-2011

- Analys av energianvändningen. Runt 17 % av uppvärmningen kommer från olja och naturgas.
- Kommunfullmäktige antar en ny energi- och klimatplan. Mål för uppvärmningen:
 - Effektivisera 10 % till 2014 och 20 % till 2020
 - Fasa ut alla fossila bränslen till 2014

Eslövs station

”Det låg i tiden. Förändringar är alltid jobbigt, men vi insåg att vi ändå behövde renovera hela energisystemet och då kunde vi lika gärna göra en förändring till det som är hållbart. Vi förstod också att hållbarhet inte är besvärligt, utan utvecklande”, Annette Linander, då vice ordf. i miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska regionala
utvecklingsfonden

Klimatsamverkan
Skåne

Länsstyrelsen
Skåne

Kommunförbundet Skåne

ENERGIKONTORET SKÅNE

En del av Kommunförbundet Skåne

Hur blev värmen 97 % fossilbränslefri i Eslöv?

Östra Strö skola

Viktiga åtgärder, år 2011-2014

- Anläggningar konverteras från olja till biobränslen. Oljeanvändningen minskar med 40 % när oljepannan i Billinge skola ersätts med en biobränslepanna.
- Samhället Marieholm får fossilbränslefri uppvärmning när fastbränslepannan kommer igång och gaspannorna övergår till biogas.
- Värmepumpar installeras i kommunala fastigheter. Övergång till biogas i de gaspannor som används som spets, samtidigt som arbetet med att fasa ut gaspannor fortsätter.
- Oljepannor konverteras till RME. På skolan i Östra Strö rengörs värmesystemet kemiskt, kopparrör byts till rostfritt stål och ny brännare installeras, medan pannan behålls. Bränslet byts till sedan till RME – funkar mycket väl!

Klimatsamverkan
Skåne

Kommunförbundet Skåne

Hur blev värmen 97 % fossilbränslefri i Eslöv?

Resultat år 2014

- Endast 3 % av uppvärmningen är fossil och finns i fjärrvärmen från Kraftringen, vars målsättning är att fasa ut fossila bränslen till år 2020.

Utmaningar under resans gång

- Att räkna ut hur mycket pengar kommunorganisationen sparar på energieffektiviseringen och utfasningen av fossila bränslen är komplicerat. Det beror på att all statistik även inkluderar verksamheternas energianvändning, vilket gör det svårt att veta vad som är vad, framförallt när verksamheter flyttar in och ut på kort sikt.
- Osäkerhet i fastighetsbeståndet.
- Driftproblem med flis och merjobb med aska, samt svaga elnät som ger driftstopp på landsbygden.

Rapsfält i Eslöv

Hur blev värmen 97 % fossilbränslefri i Eslöv?

Framgångsfaktorer för fossilbränslefri uppvärmning

- Politisk vilja.
- Tydliga beslut och mål, exempelvis i Energi- och klimatplan.
- Kompetenta medarbetare och förändringsvilliga hyresgäster.
- Effektivisering först, bränslebyte sen.
- Glöm inte att rengöra tankar - det minskar risken för driftstopp!
- Kontrollera att det finns tillräckligt med utrymme för biobränslen vid konvertering.
- Behåll enbart pannor som är i gott skick.

"I energi- och klimatplanen har vi identifierat vilka som är ansvariga för olika åtgärder, men vi inser att det inte är där som arbetet sker. Istället gäller det att ta sig tid att hitta duktiga ambassadörer, med en inre övertygelse, ute i verksamheten. Det är där arbetet måste ske!"

Annette Linander, f.d. vice ordf. i miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Kommunförbundet Skåne

ENERGIKONTORET SKÅNE
En del av Kommunförbundet Skåne

Hur blev värmen över 90 % fossilbränslefri i Helsingborg?

- Under sent 90-tal påbörjades ett omfattande arbete med att energieffektivisera. Sedan 1998 har kommunen nästan halverat energianvändningen, per kvadratmeter, genom bland annat tekniska åtgärder, utbildningar och nya byggnader.
- Utfasningen av fossila bränslen satte igång på allvar år 2011, i samband med det politiska beslutet att delta i uppropet Fossilbränslefritt Skåne 2020.

"Egentligen är det inte så svårt. Det är avgörande med beslut från politiken, att de visar vägen. Sen är det viktigt att någon tar tag i det och samordnar det som ska göras, om det ska bli verkstad måste man följa upp och driva på."
Thomas Augustsson,
teknisk chef på
fastighetsförvaltningen i
Helsingborgs stad

Klimatsamverkan
Skåne

Länsstyrelsen
Skåne

Kommunförbundet Skåne

ENERGIKONTORET SKÅNE
En del av Kommunförbundet Skåne

Hur blev värmen över 90 % fossilbränslefri i Helsingborg?

Viktiga steg som genomförts

- Förbränningen av naturgas i stadens gaspannor fasades där det var möjligt ut genom anslutning till fjärrvärmenätet. Kommunen förde dialog med Öresundskraft kring möjligheten att dra fjärrvärme till områden utan nät.
- I byggnader utanför fjärrvärmenätet, exempelvis på en större skola, byttes naturgaspannor ut mot värmepumpar.
- Biogas upphandlades sedan till de fastigheter som fortfarande värmdes med naturgas, exempelvis på ett större vårdboende.

”För oss var det viktigt att hitta en leverantör som kunde visa på ett systematiskt miljöarbete, men som framförallt kunde leverera biogas som är hållbart producerad. För att säkerställa detta ville vi att leverantören skulle kunna visa upp ett hållbarhetsbesked från Energimyndigheten eller liknande.”

Kristina Fägerskiöld, hållbarhetsstrateg på inköpsenheten i Helsingborgs stad

- Fossil olja byttes ut mot bioolja i pannor där konvertering inte var aktuell.
- 100 % förnybar el märkt med Bra Miljöval köptes in, exempelvis till värmepumparna.

Klimatsamverkan
Skåne

Länsstyrelsen
Skåne

Kommunförbundet Skåne

ENERGIKONTORET SKÅNE
En del av Kommunförbundet Skåne

Hur blev värmen över 90 % fossilbränslefri i Helsingborg?

Kommande steg för en hållbar uppvärmning

- Installation av solceller för att täcka elbehovet hos värmepumparna. Vid slutet av 2019 ska 13 000 kvadratmeter solceller vara på plats på taken.
- Dialog inom de egna förvaltningarna, samt med Öresundskraft och Helsingborgshem, om Öresundskrafts produkt Fjärrvärme Guld, för lägre fossilt innehåll och klimatkompensation.

Länsstyrelsen
Skåne

Kommunförbundet Skåne

ENERGIKONTORET SKÅNE
En del av Kommunförbundet Skåne